Naar een balans tussen natuur, recreatie en verkeer

Draagvlakmeting maatregelen Masterplan Veluwezoom

In gesprek met inwoners van de gemeenten Rheden en Rozendaal en gasten van de Veluwezoom

gemeente Rheden

Natuurmonumenten

veluweopl

GEMEENTE ROZENDAAL

OPINIE PIJLERS
in gesprek met bewoners

Naar een balans tussen natuur, recreatie en verkeer - Draagvlakmeting maatregelen Masterplan Veluwezoom
Inwoners van de gemeenten Rozendaal en Rheden praten mee over de toekomst van de Posbank

Onderzoeksbureau Opiniepijlers, april/mei 2022
In opdracht van de gemeenten Rheden en Rozendaal en Natuurmonumenten
Samenstelling Reinder Boeve en Frank Bolder
Interviews Tessa Ariaans, Hans Teunissen, Fred Eggink, Maurice Doppen, Gytha van der Veer
Graphics, ontwerp en opmaak Louman & Friso ontwerpbureau

Disclaimer Uitspraken, conclusies en aanbevelingen zijn gebaseerd op gesprekken met respondenten. Feiten, aantallen en cijfers zijn verwerkt zoals ze zijn genoemd in deze gesprekken en niet verder getoetst.

Leeswijzer diagrammen Bij een deel van de vragen kon gekozen worden uit meerdere antwoorden. In dat geval kan het percentage hoger zijn dan 100 procent.

Naar een balans tussen natuur, recreatie en verkeer

Draagvlakmeting maatregelen Masterplan Veluwezoom

gemeente Rheden

veluweop1

Natuurmonumenten

GEMEENTE ROZENDAAL

OPINIE PIJLERS
in gesprek met bewoners

Kunnen we het even hebben over de Posbank? *)

gemeente Rheden · Natuurmonumenten · veluweop1 · Gemeente Rozendaal

Inhoud

1. Samenvatting 6

2. Verantwoording 10

3. Beschrijving van de werkwijze 15

4. Uitwerking van de resultaten 16
   4.1 Inleiding 16
   4.2 Belevingswaarde inwoners 16
   4.3 Veelgenoemde pluspunten 17
   4.4 Veelgenoemde minpunten 18
   4.5 Nabijheid en waardering Veluwezoom 19
   4.6 Gebruik van het gebied 21
   4.7 Vervoer naar de Veluwezoom 22
   4.8 Redenen om de Veluwezoom te bezoeken 22
   4.9 Betaald parkeren 23

5. Uitwerking van de resultaten: tweede lijn 25
   5.1 Inleiding 25
   5.2 Informatiegraad 25
   5.3 Het waarom van de plannen 26
   5.4 Draagvlak 26
   5.5 Verkeer, natuur en recreatie afgewogen 29
   5.6 Toekomstbeeld verkeer 32
   5.7 Toekomstbeeld natuur 34
   5.8 Toekomstbeeld recreatie 35

1 Samenvatting

In april 2022 hebben 303 respondenten (inwoners van de gemeenten Rheden en Rozendaal en recreanten) op straat hun mening gegeven over het masterplan voor gedeeltelijke afsluiting van Nationaal Park Veluwezoom. Daarnaast reageerden 1020 respondenten digitaal op het voorgenomen plan. In totaal deden 1323 respondenten mee.
Dit onderzoek komt als bijlage bij het masterplan als het voorligt in de gemeenteraden van Rheden en Rozendaal. Het biedt bouwstenen voor toekomstig beleid rondom Nationaal Park Veluwezoom.

Parel

Als er één beeld oprijst uit al deze bijdragen, dan is het wel dat de Veluwezoom dé parel is van Rheden en Rozendaal. De waardering voor de Posbank en het omliggende natuurgebied is bijzonder hoog. Inwoners vinden de nabijheid van de natuur enorm belangrijk voor hun woongenot. De zorgen om en verantwoordelijkheid voor de natuur zijn de leidende onderwerpen in de straatgesprekken. Respondenten zetten het beschermen van flora en fauna op de Posbank in merendeel op één. Dat je er kunt recreëren vinden mensen ook belangrijk, maar de natuur mag niet te veel lijden onder de recreatie. Toegankelijkheid voor gemotoriseerd verkeer staat voor de meeste respondenten een stuk lager op de prioriteitenlijst. We zien hierbij nauwelijks verschillen tussen de leeftijdsgroepen of de dorpen waar respondenten wonen

Algemeen versus particulier belang

Uit de reacties blijkt dat respondenten in de gemeenten Rheden en Rozendaal oog hebben voor het algemeen belang. Menigeen geeft aan zelf met de auto naar de Veluwezoom te rijden, maar tegelijk zien mensen ook het grotere plaatje: de natuur van de Posbank is kwetsbaar en verdient behouden te blijven of zelfs meer ruimte te krijgen. Dit is een in de gemeente Rheden breed gedeelde gedachtengang. Daarom is

er brede steun voor het gedeeltelijk afsluiten van wegen in het gebied voor gemotoriseerd verkeer. Het persoonlijke belang van overal kunnen komen met de auto wijkt voor het algemene belang van natuurherstel. Uit reacties blijkt dat er twijfel is of het voorliggende masterplan wel ver genoeg gaat. Respondenten zijn niet zelden voorstander van verdergaande inperkingen voor gemotoriseerd verkeer, maar ook het 'massatoerisme' in het gebied.

Oog voor mindervaliden en minder draagkrachtigen

Een terugkerend onderwerp in de gesprekken is de mogelijkheid voor mindervaliden en ouderen om ook van de Posbank te kunnen genieten. Respondenten wijzen erop dat deze groep ook in de toekomst op de een of andere manier het gebied in moet kunnen komen. Zij hebben daarnaast oog voor minder draagkrachtigen, bijvoorbeeld als het gaat om betaald parkeren in het Nationaal Park Veluwezoom. Overigens is er wel overwegend steun voor de invoering van betaald parkeren.

Gebruik van het gebied en de belevingswaarde

Inwoners van de gemeente Rheden en Rozendaal hebben een zeer grote waardering voor de Veluwezoom en zijn ook intensieve gebruikers van het gebied. Veel inwoners die we spraken komen wekelijks of soms zelfs elke dag in het gebied. Overwegend komen ze er wandelend of met de fiets, en minder vaak met de auto. We hoorden tijdens de straatinterviews meermaals mensen (jong en oud) zeggen dat ze verliefd zijn op de Posbank. Een terugkerend element is ook de Veluwezoom als de reden om in een van de gemeenten te komen wonen, of om er nooit meer weg te gaan. De eigen woonomgeving scoort erg hoog. In onze onderzoeken in andere gemeenten zien we vaker hoge cijfers voor woongenot, maar in Rheden en Rozendaal springt de waardering er in positieve zin uit. Hier speelt de ligging in de groene omgeving zoals gezegd een grote rol. Met name het drukke verkeer komt voorbij als minder positief punt in de woonomgeving. In dit verband ging het in de gesprekken vaak over de overlast door motoren.

Informatiegraad

Tijdens de gesprekken bleken inwoners behoorlijk goed op de hoogte te zijn van de plannen voor de Veluwezoom. We zagen hierboven al dat een grote meerderheid van de respondenten aangeeft de natuur in de Veluwezoom te waarderen. Juist omdat inwoners in het algemeen de Veluwezoom belangrijk vinden voor hun eigen woonomgeving, volgen ze de ontwikkelingen. Het tegengaan van verkeersdrukte en het beschermen van de natuur noemen ze uit zichzelf als redenen voor de op stapel staande maatregelen. Inwoners zijn al met al goed ingevoerd in het nieuwe beleid. Als ze tijdens het gesprek aangeven niet van de hoed en de rand te weten, dan zien we in het algemeen een positieve grondhouding: mensen zijn nieuwsgierig naar het beleid.

Verkeer, natuur, recreatie: een balans

We legden in de straatinterviews de keus voor: is recreatie, natuur of toegankelijkheid voor het verkeer het belangrijkst voor u? De meeste mensen die we spraken, maakten hierop een doordachte afweging. Voor de meerderheid staat in de Veluwezoom de natuur op 1, recreatie volgt en de toegankelijkheid voor gemotoriseerd verkeer is hekkensluiter. Meer dan tweederde van de respondenten vindt deze toegankelijkheid van minder belang.

Toekomstbeeld verkeer

Respondenten schetsen in hun toekomstbeeld van verkeer in het gebied zelfs verdere terugdringing van deze toegankelijkheid. Voor mindervaliden en ouderen zouden er wel alternatieven moeten komen, zoals shuttlebusjes. Verder worden ontheffingen genoemd voor elektrische auto's en/of inwoners van de gemeenten.

Toekomstbeeld recreatie

Recreatie is in de geschetste toekomstbeelden niet altijd vanzelfsprekend alom aanwezig in de Veluwezoom. Activiteiten en evenementen moeten beperkt worden, vinden respondenten. Excursies zouden

meer in het teken moeten staan van educatie en bewustwording, en moeten kleinschaliger. Er is meer handhaving nodig, bijvoorbeeld om zwerfafval en andere overlast te voorkomen. Een terugkerend onderwerp is overlast door mountainbikers en wielrenners, ook daar zou toekomstig beleid wat aan moeten doen. Een oplossing die sommige respondenten aandragen voor een betere spreiding van het toerisme ligt in de sfeer van zonering van recreatie, zoals de provincie op grotere schaal in Gelderland wil invoeren.

Toekomstbeeld natuur

Tenslotte het toekomstbeeld dat respondenten schetsen voor de natuur. Hier ligt een link met de kleinschalige, educatieve recreatie: er is meer bewustwording nodig en meer rust. Sommige regelmatige bezoekers zien het natuurgebied veranderen. Maar mensen verwijzen ook naar ontwikkelingen op grotere schaal zoals teruglopende biodiversiteit van de Nederlandse natuur en klimaatverandering. Respondenten spreken de hoop uit dat de natuur in de Veluwezoom zich zal herstellen als menselijke activiteit op een lager pitje komt te staan.

2 Verantwoording

2.1 Inleiding

In april 2022 hebben 303 respondenten op straat en 1020 respondenten digitaal hun mening gegeven over het masterplan voor gedeeltelijke afsluiting voor gemotoriseerd verkeer in Nationaal Park Veluwezoom. Er deden in totaal 1323 respondenten mee aan dit onderzoek.
De interviewers van Opiniepijlers zijn namens de beide gemeenten en Natuurmonumenten in gesprek gegaan met inwoners en recreanten. De gespreksleidraad was ook als digitale vragenlijst online in te vullen.

2.2 Onderzoeksperiode en -werkwijze

De interviews zijn gehouden in de periode van maandag 11 april tot en met dinsdag 19 april. De gesprekken zijn gevoerd op basis van gestandaardiseerde vragenlijsten die zijn samengesteld in overleg met de gemeenten Rheden en Rozendaal en de stuurgroep. Zie hoofdstuk 3 voor meer informatie over de werkwijze.

2.3 Diepte-interviews

De diepte-interviews op straat namen per inwoner ongeveer tien minuten tot een half uur in beslag. In de gesprekken is de mening van de inwoners van de beide gemeenten en recreanten in kaart gebracht, maar ook hun zorgen, wensen, belangen én de kansen die zij zelf zien rondom verkeer, recreatie en natuur. Daarnaast werden de interviews gebruikt als informatie-overdracht over het masterplan. Het is de respondenten duidelijk dat de uiteindelijke beslissingen door de gemeenteraden worden genomen.
Onze interviewers leggen in de gesprekken een directe relatie tussen opdrachtgevers en inwoners/passanten. Dat stellen de respondenten op prijs: ze geven graag hun mening en vinden het in beginsel positief dat de gemeenten en Natuurmonumenten willen luisteren naar wat er leeft en speelt onder de inwoners en bezoekers van het gebied.

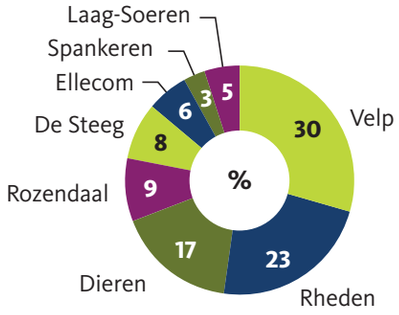

De interviews hebben geresulteerd in ruim 25.000 datagegevens; deze zijn verwerkt, geanalyseerd en samengevat. De resultaten kunnen bijdragen aan op maat gesneden communicatie en informatievoorziening, onderbouwing van inhoudelijke keuzes, versterking van de kwaliteit van de plannen en verbreding van het draagvlak in het voorliggende masterplan en eventuele toekomstige invullingen van het beleid voor de Veluwezoom.

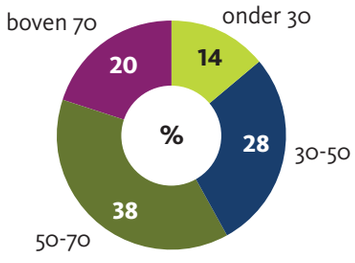
2.4 Representativiteit

We hebben inwoners uit alle dorpen van de twee gemeenten kunnen spreken. Ook was er voldoende gelegenheid voor dagjesmensen van elders om met ons in gesprek te gaan. Hen troffen we niet alleen in het Nationaal Park Veluwezoom, maar ook in de dorpen.
Het betrouwbaarheidspercentage in dit onderzoek is 95%. Dit betekent dat herhaling van deze onderzoeksopzet binnen dezelfde doelgroep voor 95% soortgelijke resultaten zouden opleveren. De uitkomsten zijn op basis van weging representatief voor beide gemeenten. Dat betekent dat er uitspraken gedaan kunnen worden voor de hele gemeente.

Herkomst respondenten in de gemeenten Rheden en Rozendaal

Leeftijd respondenten

2.5 Onderscheid straatgesprekken en online vragenlijst

We hebben op straat met 303 mensen gesproken. Daarnaast hebben 1020 respondenten digitaal gereageerd. Als het gaat om de kwalitatieve respons in dit onderzoek maken we een onderscheid tussen straatgesprekken versus online reacties. Het grote verschil is dat tijdens straatgesprekken informatie van en naar respondenten effectiever kan worden overgedragen. Er ontstaat een beter beeld van wat er leeft en speelt qua ideeën, belangen, zorgen, argumenten en communicatie-behoefte. Bovendien voelen respondenten zich door de keuze voor persoonlijke gesprekken serieus genomen en gehoord. Ze hebben dat belang onderstreept. Ook stellen respondenten het op prijs dat ze in de eigen omgeving het gesprek kunnen aangaan.

Thema's kwamen tijdens de gesprekken op verschillende momenten aan de orde. Bijvoorbeeld in een vraag naar waardering van natuur en recreatie, en even later in open vragen over toekomstbeelden. Dankzij deze manier van bevragen kunnen we argumenten, sentimenten en ideeën over het gebied helder krijgen. Er ontstond een betrouwbaar beeld van wat bezoekers van de Veluwezoom en inwoners van de gemeenten Rheden en Rozendaal vinden van het masterplan en hoe ze de toekomst van en maatregelen voor het Nationaal Park Veluwezoom voor zich zien.

Bij de verwerking van de resultaten maken we onderscheid tussen de op straat verkregen en de digitale data. In de straatinterviews werken we met open en gesloten vragen in een gestandaardiseerde vragenlijst. Bij de gesprekken op straat gaat het vooral om argumenten, redeneringen, kansen en sentiment. Het kwalitatieve deel van het rapport is voornamelijk hierop gebaseerd. Het digitale onderzoek draait om de grote aantallen, verhoudingen en spreiding. Hiermee heeft een grotere groep respondenten de kans om aan het onderzoek deel te nemen. Deze dient op die manier als extra toets en verbreding van de basis: omdat de aantallen digitale reacties meestal nog groter zijn dan de interviews op straat bieden ze een goede aanvulling.

3 Beschrijving van de werkwijze

De informatie- en interviewtour is breed van start gegaan met publicaties in lokale en regionale media en aankondigingen via de (online) kanalen van de gemeente. Daarnaast was er een online vragenlijst.
Voor de tour hebben we een bus ingezet, een omgebouwde camper, die dienstdoet als informatie- en discussiebus. Deze bus trok ruim een week rond in de gemeenten Rheden en Rozendaal. In de grote dorpen stonden we op markten, bij supermarkten en in winkelcentra. In kleinere kernen zochten we een centrale plek in het dorp op. Daarnaast stonden we in het drukke paasweekeinde bij het Paviljoen op de Posbank.
Uitgangspunt voor dit onderzoek is het verzamelen van argumenten. Welke spelen voor het grote publiek mee in het draagvlak voor het voorgenomen masterplan voor het Nationaal Park Veluwezoom? Het is goed om te benadrukken dat we de gevraagde informatie met de hierboven beschreven werkwijze scherp in beeld konden brengen. We peilden hoeveel respondenten wisten van de plannen, en deelden indien nodig de belangrijkste punten uit het masterplan-in-wording rondom natuurbescherming, verkeers- en parkeermaatregelen en optimalisatie van de recreatie.
Na het veldwerk hebben we alle antwoorden gerubriceerd en geclusterd. De basis voor de dataverwerking was de rode draad die ook is gekozen voor het inrichten van de vragenlijsten, te weten: informatiegraad, belevingswaarde van de woonomgeving (bij inwoners), gebruik van het gebied, en de balans tussen natuur, recreatie en verkeer.
Zo ontstond er een profiel van wat inwoners en recreanten belangrijk vinden en hoe ze de toekomst van het Nationaal Park Veluwezoom zien.

Uitgangspunt voor dit onderzoek is het verzamelen van argumenten

4 Uitwerking van de resultaten

4.1 Inleiding

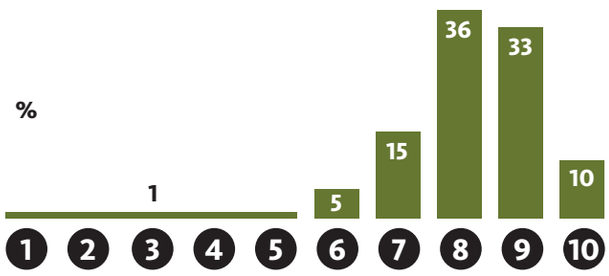
De resultaten van het onderzoek hebben we uitgewerkt langs twee lijnen. De eerste lijn wordt gevormd door de belevingswaarde van de eigen woonomgeving (bij inwoners) en het gebruik van het gebied (inwoners en recreanten van elders) tot dusver. Deze resultaten geven inzicht in de samenhang tussen woongenot en (natuur)beleving van de Veluwezoom onder inwoners. Zij geven aan hoe zij het wonen in de gemeente Rheden en Rozendaal ervaren en of de nabijheid van de Veluwezoom hieraan bijdraagt. Daarnaast hebben we alle respondenten gevraagd hoe vaak en op welke manier zij naar de Veluwezoom komen en met welk doel ze het gebied bezoeken. Hier kwam ook betaald parkeren ter sprake.

De tweede lijn draait om de toekomstige plannen voor de Veluwezoom. Deze bespreken we in hoofdstuk 5.

4.2 Belevingswaarde inwoners

De inwoners die we spraken zijn bijna over de hele linie positief tot zeer positief over hun eigen woonomgeving. Nagenoeg niemand komt met een cijfer lager dan 6. Dat zegt iets over het prettige woonklimaat in de gemeenten Rheden en (de zelfs nog iets hoger scorende) gemeente Rozendaal, en dat komt ook tot uiting in de pluspunten die mensen aandragen over hun woonplek.

Welk cijfer geeft u de plek waar u woont?

4.3 Veelgenoemde pluspunten

Veel respondenten noemen de groene omgeving als dikke plus voor hun woongenot. Dat je vanuit je dorp zo het bos in loopt, zien inwoners als grote kwaliteit. De nabijheid van de IJssel noemen ook veel mensen. Wie een ommetje wil maken, heeft de luxe van twee landschappen om uit te kiezen: de bossen of de uiterwaarden.

QUOTES

- **Het is niet te druk, maar ook weer niet te stil: er is een aangename reuring.**
- **Krijgt je het nog mooier?**
- **Ik kan zó het bos in: ik zit voor een dubbeltje op de eerste rang!**
- **Ik woon aan de rand van de Posbank en heb dus een heel grote achtertuin.**
- **Stad, bos en water zijn allemaal dichtbij. je kunt de drukte opzoeken als je dat wilt.**
- **Het is hier heerlijk, ik wil hier nooit meer weg.**
- **Het is de mooiste plek van Nederland.**
- **Er wordt veel georganiseerd. Aansluiten hoeft niet in het dorp, maar meedoen kan altijd.**
- **Iedereen is betrokken zonder elkaar te overlopen. Je hebt hier al het positieve van een dorp.**
- **Aan de ene kant het bos, aan de andere kant de uiterwaarden en de IJssel**
- **De omgeving! Ik ben opgegroeid in Rheden en De Steeg. Heb mijn studietijd en de jaren erna in het westen van het land of buitenland gewoond. En nu ben ik teruggekomen voor de heerlijke omgeving hier.**

Het karakter van de dorpen is ook een veelgenoemd pluspunt. Er zijn in het algemeen voldoende voorzieningen en activiteiten, maar je woont er wel rustig. Een derde positieve lijn die we onderscheiden is de nabijheid van de 'stad': wie wil, komt met de auto of het openbaar vervoer gemakkelijk in plaatsen als Arnhem of Zutphen voor een middagje winkelen of cultuur.

4.4 Veelgenoemde minpunten

We vroegen ook welke punten minder bevielen in de eigen woonomgeving. Sommige mensen konden er eigenlijk geen noemen. Maar vaak kwamen toch ook ergernissen over verkeersdrukte aan de orde. Respondenten leggen hier snel een verband met recreatie en de Veluwezoom: het lawaai en risicovol rijgedrag van toerende motorrijders en groepen jongeren met 'opgevoerde' auto's worden bijvoorbeeld regelmatig genoemd. Maar ook het geluid van de snelweg is voor sommigen een minpunt.

QUOTES

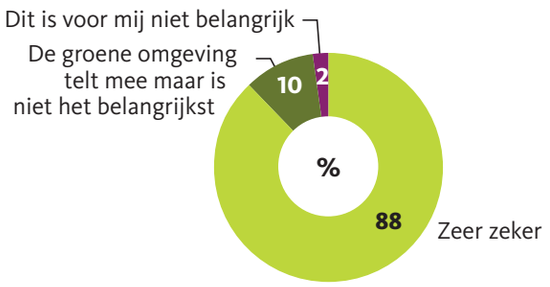
- **Er is toenemend verkeer.**
- **Ik heb veel last van toeristisch lawaai van hardrijdende motoren.**
- **Er worden hier regelmatig wedstrijdjes gereden, vooral met motoren.**
- **De ouderen verdwijnen: er komen steeds meer jongeren, vaak ook jonge gezinnen, te wonen. En die zijn erg op zichzelf.**
- **In de zomer zijn hier veel toeristen. Er zijn weinig parkeerplaatsen in de wijk.**
- **De Harderwijkerweg is erg druk, er wordt hard gereden.**
- **Ik ben bang dat het hier een pretpark wordt.**
- **Het is hier een beetje kleinburgerlijk. Er is niet veel te doen op cultuurgebied, maar Arnhem is gelukkig dichtbij.**
- **Er komen steeds meer stadse mensen hier wonen waardoor de gemeenschap minder wordt gevoeld. Deze mensen hebben niks met de regio.**
- **Veel mensen bestraten hun tuinen, in plaats van dat ze deze groen houden.**
- **Groenstroken worden slecht onderhouden. Geef ze dan aan de mensen die er wonen, mits ze er beplanting in zetten.**

Daarnaast zijn er ergernissen in de wijk, zoals de staat van onderhoud van openbaar groen en stoepen. Ook zijn er wat zorgen over de tanende levendigheid van het dorp en de bevolkingsopbouw in buurten: er zouden steeds meer mensen ‘uit de stad’ komen wonen, of jonge gezinnen die ‘op zichzelf’ zijn. Sommige bewoners ergeren zich aan buren die hun tuin volleggen met tegels.

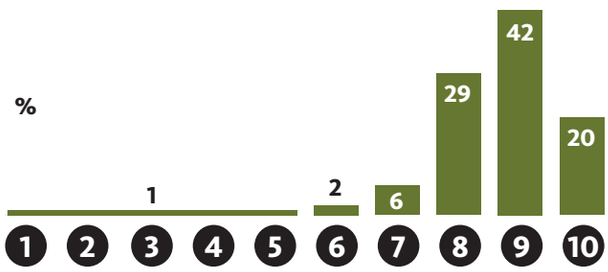
4.5 Nabijheid en waardering Veluwezoom

Veel inwoners geven bij de pluspunten van hun woonomgeving al aan hoe belangrijk het groen voor hen is. We vroegen inwoners van Rozendaal en Rheden daarnaast expliciet of de nabijheid van de Veluwezoom meetelt voor het woonplezier. Hier stemt in alle plaatsen een zeer hoog percentage respondenten volmondig mee in. De waardering voor de natuur in de woonomgeving is zeer groot. In de motivaties is ook duidelijk te merken hoe belangrijk de Veluwezoom voor veel mensen is. Voor sommigen is de nabijheid van de Posbank dé reden om zich te vestigen in Rheden of Rozendaal, of om er nooit meer weg te willen. Mensen geven meermaals aan ‘verliefd’ te zijn op het gebied, of omschrijven het als een cadeautje.

Telt voor u de nabijheid van de Veluwezoom / Posbank ook mee voor uw woonplezier?

Welk cijfer geeft u de natuur in uw omgeving?

QUOTES

- **Het is gewoon een hartstikke mooi gebied. Als tiener onderschatte ik de schoonheid een beetje: ik vond het vele groen eigenlijk normaal. Maar nu ik wat ouder ben zie ik hoe prachtig het hier is. En dat moet het ook blijven.**
- **Ik kom van oorsprong uit Amsterdam en heb daarna heel lang in Frankrijk gewoond. Het heuvelachtige gebied daar sprak me aan, een van de redenen dat ik in Velp ben gaan wonen.**
- **De natuur is lekker dichtbij. De drukte is te vermijden als je de routes kent.**
- **Ik ben hier vanuit Limburg komen wonen vanwege de Posbank: ik ben verliefd op dit gebied!**
- **Dit gebied is echt een cadeautje. We wonen hier nu vijf jaar en zijn elke dag blij dat we hierheen zijn gegaan.**
- **Als ik via Zoom vergader heb ik als achtergronddecor de Posbank. Mensen vragen weleens 'is dat Amerika?'.**
- **De Posbank is de belangrijkste reden om in Rheden te gaan wonen.**

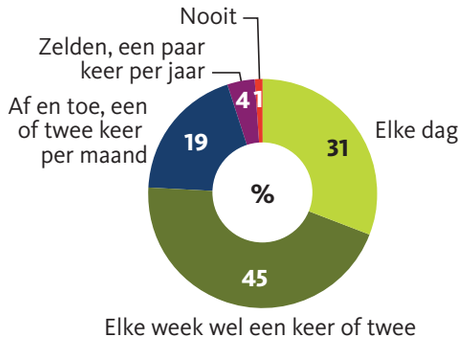
QUOTES

- **De rust, het groen. Dat ik zelfs op slechtere dagen nu toch van het uitzicht op de Posbank kan genieten is een plus.**
- **De seizoenen in het bos meemaken. De dieren kunnen waarnemen. Kunnen genieten van de rust in het bos en het zingen van de vogels, maar dan zonder ronkende motoren of accelereren auto's.**
- **Ik beperk mijn bezoeken aan vooral de Posbank wel steeds meer. Ik stoor mij aan de drukte van auto's, motoren en grote groepen wielrenners. Verder zie ik de hoeveelheid zwerfafval langs de weg toenemen. Ik wandel en fiets op dit moment liever elders.**

4.6 Gebruik van het gebied

Uit de opmerkingen die respondenten maken over hun woonomgeving blijkt al dat de natuurlijke omgeving voor jong en oud uitnodigend is. De inwoners die wij spraken, komen bijna zonder uitzondering regelmatig in het gebied. We zien dat mensen uit Rozendaal het vaakst in het natuurgebied te vinden zijn. Is het niet dagelijks, dan toch enkele keren per week. Logischerwijs komen bezoekers van buiten de gemeenten minder vaak in het gebied. Inwoners uit de omliggende regio zijn wekelijks of maandelijks terugkerende bezoekers, voor mensen uit andere delen van Nederland ligt de frequentie gemiddeld lager.

Hoe vaak komt u in het gebied?

Hier zien we dat onder ouderen het autogebruik iets vaker wordt genoemd dan onder jongeren, hoewel ook senioren vaak wandelen of de fiets gebruiken.

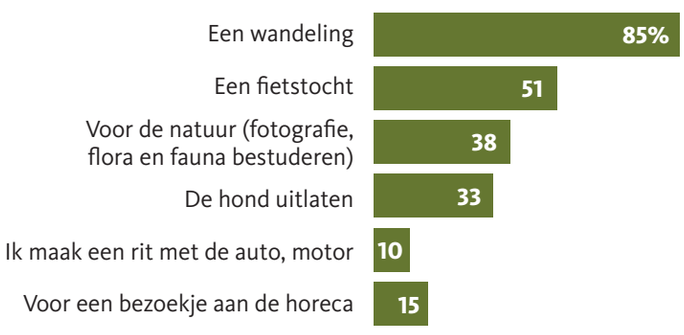
4.7 Vervoer naar de Veluwezoom

De respondenten uit Rozendaal en gemeente Rheden komen veelal lopend naar de Veluwezoom. Logisch, want het is hun (bijna) dagelijkse ommetje of bestemming om de hond uit te laten. De meeste respondenten geven aan zelden tot nooit een autorit door het gebied te maken, tenzij ze slecht ter been zijn of bezoek van elders of mensen de Veluwezoom willen laten zien. Hier zien we dat onder ouderen het autogebruik iets vaker wordt genoemd dan onder jongeren, hoewel ook senioren vaak wandelen of de fiets gebruiken..

4.8 Redenen om de Veluwezoom te bezoeken

Een wandeling is de meest genoemde reden om de Veluwezoom te bezoeken. Een fietstocht noemen respondenten ook vaak. Het spotten en/of fotograferen van wild of soortgelijke vormen van natuurbeleving is eveneens populair, net als het uitlaten van de hond.

Waarvoor gaat u meestal naar de Veluwezoom / Posbank?

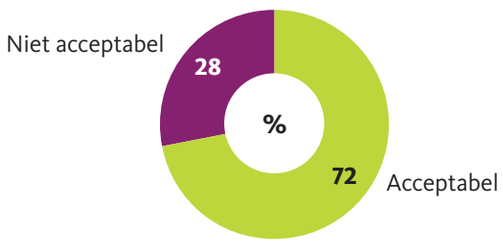
Anders, namelijk:
Paardrijden
Sporten
Voor het uitzicht
Met de kinderen
Ik kom hier om op te laden na een drukke dag

4.9 Betaald parkeren

Op dit moment kun je overal in Nationaal Park Veluwezoom gratis parkeren. Natuurmonumenten heeft het voornemen om voor hun parkeerplaatsen een parkeertarief in te voeren. We hebben respondenten hierover geïnformeerd en gevraagd of ze betaald parkeren in het gebied acceptabel vinden. Een meerderheid heeft hier geen of nauwelijks problemen mee.

Dit blijkt ook uit hun motivaties. Bij andere natuurgebieden is betaald parkeren ook de norm, geven respondenten aan. Het is in hun ogen redelijk dat Natuurmonumenten hiervoor een vergoeding vraagt, omdat de organisatie ook kosten maakt voor onderhoud. Wel vinden sommigen een parkeertarief bezwaarlijk voor mensen met een laag inkomen. Ook zeggen respondenten dat er voor bijvoorbeeld ouderen of mindervaliden een uitzondering moet worden gemaakt. Er kwamen enkele suggesties voorbij voor maatwerk, zoals parkeervergunningen voor bewoners.

Voor mij is betaald parkeren in het gebied

QUOTES

- Ik vind betaald parkeren acceptabel als het daardoor rustiger wordt.
- Ik vind het een goed plan, het ontmoedigt autoverkeer.
- Hoe hoger de drempel voor auto's, hoe beter.
- Het natuurgebied moet ook onderhouden worden, dus een klein bedrag vragen mag.
- Betalen is prima, maar dan moet je ook goed kunnen parkeren.
- Ik woon in Den Haag: ik ben niet anders gewend.
- Betalen voor parkeren om te kunnen wandelen? Nee, dat is belachelijk.
- Je benadeelt mensen met een kleine beurs: voor hen zou betaald parkeren heel sneu zijn.
- Het is prima als je in de weekenden niet meer de berg op mag met de auto, maar ga niet nog een stap verder door ze dan ook nog te laten betalen.
- Het natuurgebied is een openbare voorziening, die moet voor iedereen toegankelijk zijn.
- Het is met name niet acceptabel voor mensen die hier wonen en mensen met een smalle beurs.
- Het idee om te betalen voor parkeren in een natuurgebied te betalen is goed. Het is misschien wel lastig voor bewoners, omdat parkeerders mogelijk zullen uitwijken naar woonwijken waar je gratis parkeert.
- Ook minima moeten hier kunnen komen.
- Degenen die hier komen, hebben er iets voor over om te genieten van dit gebied.
- De Posbank is van de bevolking. Natuurmonumenten heeft er een businessmodel van gemaakt. Dat zorgt ervoor dat mensen in de dorpen eromheen gaan parkeren.

5 Uitwerking van de resultaten: tweede lijn

5.1 Inleiding

De tweede lijn in dit onderzoek draait om de plannen die er zijn voor de Veluwezoom en hoe inwoners hier tegenaan kijken. We peilden hoe goed geïnformeerd respondenten zijn over de maatregelen en of er draagvlak voor is. Deze resultaten maken helder welke balans respondenten zelf voor ogen hebben tussen verkeer, natuur en recreatie, en welke voors en tegens zij aandragen wat betreft de plannen. Ook geven inwoners van Rozendaal en Rheden en recreanten van buiten de gemeenten aan welke toekomst van het Veluwezoomgebied zij voor zich zien.

5.2 Informatiegraad

We constateerden al dat de nabijheid van de Veluwezoom voor veel inwoners flink meetelt in het woongenot, en dat zij er veelvuldig bezoeker zijn. Dat de Veluwezoom hen na aan het hart ligt, merken we eveneens aan de mate waarin mensen op de hoogte zeggen te zijn van de plannen.

Ruim de helft van de inwoners die we hebben aangesproken geeft aan het nieuws over de maatregelen te volgen, en geeft aan te weten hoe de vork in de steel zit. Zo'n hoge informatiegraad maken we in onze onderzoeken zelden mee. Daarnaast is er nog een grote categorie respondenten die aangeeft vaag van de plannen te weten. Een kleine minderheid zegt niet bezig te zijn met het onderwerp.

Logischerwijs weten bezoekers van de Veluwezoom (mensen die niet in de gemeente wonen, en soms ook niet in de regio) minder over de plannen. Ruim een derde is er wel nieuwsgierig naar.

5.3 Het waarom van de plannen

Respondenten konden aangeven wat in hun optiek de achtergrond was van de voorliggende maatregelen voor de Veluwezoom. Het overgrote merendeel noemt de (verkeers)drukte, de druk op het gebied en ervaren overlast van die drukte. Ook veel genoemd is het beschermen van de natuur als motivatie om wegen in het gebied deels af te sluiten. Respondenten geven aan dat de natuur te lijden heeft onder de drukte en overlast van het gemotoriseerd verkeer. Een deel van de respondenten noemt ook spontaan de overlast van motoren.

5.4 Draagvlak

Respondenten kregen de vraag voorgelegd wat ze van de plannen voor gedeeltelijke afsluiting vinden. Dit was bewust een open vraag, omdat we meer wilden horen dan ‘voor’ of ‘tegen’. Met als achterliggend idee om behalve het eventuele draagvlak voor het masterplan ook argumenten, eigen ideeën en sentimenten rondom de maatregelen te peilen. We zien hier in zijn algemeenheid behoorlijk wat draagvlak voor het masterplan, met de nodige nuance. Er zijn minstens vier varianten van meningen en sentimenten die de revue passeren:

- Het is een goed idee om het verkeer deels te beperken, omwille van rust in het gebied en natuurbescherming.
- Het is een goed idee om de natuur beter te beschermen, maar de plannen mogen (veel) ingrijpender zijn.
- Het is een goed idee om de natuur beter te beschermen, maar het rondje over de Posbank moet mogelijk blijven voor met name oudere mensen en mindervaliden.
- Het is geen goed idee om het gebied gedeeltelijk af te sluiten, het schadelijke effect van de drukte op de natuur valt mee.

QUOTES

- **Een heel goed plan. Mensen zeggen wel dat we aan de oudjes moeten denken die niet meer hun rondje Posbank kunnen maken, maar we moeten vooral aan de natuur denken en die ook beschermen.**
- **Ik denk niet dat er met gedeeltelijke afsluiting minder verkeer komt: dat verplaatst zich en dan krijg je elders overlast.**
- **Wat ik zie, is dat er gewoon te veel mensen komen. In ieder geval in de weekenden, door de week is valt het wel mee. Doorzetten die plannen dus!**
- **Prima plan. Door de drukte wordt dit pareltje ernstig vervuild en wild doodgereden. Dat moet een halt worden toegeroepen.**
- **Van mij mogen de plannen zelfs nog een grote stap verder gaan: het gebied niet alleen op bepaalde momenten afsluiten voor verkeer, maar ook voor mensen. De natuur wordt nu veel te veel aangetast.**
- **Deze plannen gaan te ver: het gaat maar om een paar weekenden per jaar dat het te druk is. Voor die weekenden kun je prima wat regelen, met verkeersregelaars of pendelbussen bijvoorbeeld.**
- **Het is erg jammer dat ons zaterdagse ritje met mijn oude schoonvader nu vervalt. Voor de rest is het goed dat er minder verkeer komt.**
- **De plannen zijn te weinig ambitieus. Maak een transferium en laat alle auto's beneden staan.**
- **Voor bepaalde groepen zoals ouderen en gehandicapten moet er een shuttlebus komen.**
- **Ik wil gewoon altijd en overal kunnen parkeren.**
- **Ik ben een groot voorstander. Ik ben vogelspotter en hoe minder verkeer, hoe meer vogels ik kan spotten.**
- **Afsluiten is prima. Leg een heel grote parkeerplaats aan ergens aan de rand aan de provinciale weg en vervoer mensen vanaf hier met een hop on hop of-systeem door het gebied met elektrische busjes.**
- **Helemaal afsluiten dit gebied, het hele jaar door.**
- **De voorgestelde plannen zijn halfslachtig. Er wordt geen rekening gehouden met de natuur.**
- **Ik vind het geen goed idee. De afgelopen twee jaar was het uitzonderlijk druk op de Posbank. Dat is voorbij nu de coronamaatregelen opgeheven zijn.**
- **Ik heb er een dubbel gevoel bij. De gedeeltelijke afsluiting beschermt de natuur onvoldoende.**

Onduidelijkheid

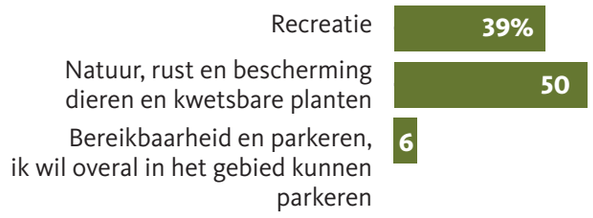
In Laag-Soeren hoorden we in de meeste gesprekken over een voorgenomen afsluiting van de Posbank vanuit Laag-Soeren. Dat zou in het Materplan staan, wordt vaker opgemerkt. In ieder geval één dorpsbewoner heeft een brief gestuurd naar de gemeente en om opheldering gevraagd. Kern van het bezwaar is dat de Schaapsallee afgesloten zou worden voor gemotoriseerd verkeer. Bewoners zijn daar ongerust over.
Het gaat hier niet om deze maatregel (al dan niet) maar om de discussie die sterk leeft in het dorp en duidt op een communicatiebehoefte over het masterplan.
Wat verder opvalt in Laag-Soeren is dat inwoners de term Posbank gebruiken voor de fysieke locatie van de stenen bank met theehuis. “Je kunt vanuit Laag Soeren niet direct bij de Posbank komen. Dan moet je via Dieren”, was een typerende uitspraak.
In alle andere plaatsen is de ‘Posbank’ een globale gebiedsaanduiding en ook veel vaker gebruikt dan Veluwezoom.

> “Je kunt vanuit Laag-Soeren niet direct bij de Posbank komen. Dan moet je via Dieren”,

5.5 Verkeer, natuur en recreatie afgewogen

De respondenten kregen de keus voorgelegd: is recreatie, natuur of verkeer (bereikbaarheid en parkeren) voor u het belangrijkst? Een meerderheid kiest voor natuur. Daarna volgt recreatie.

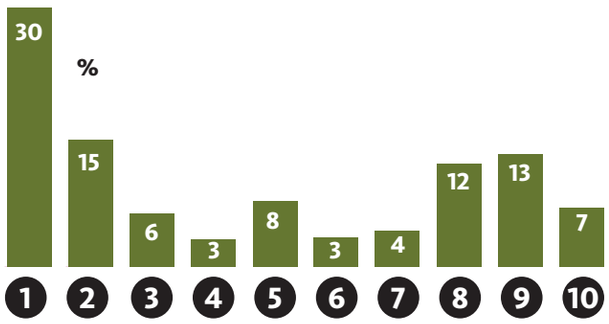
Waarvoor gaat u meestal naar de Veluwezoom / Posbank?

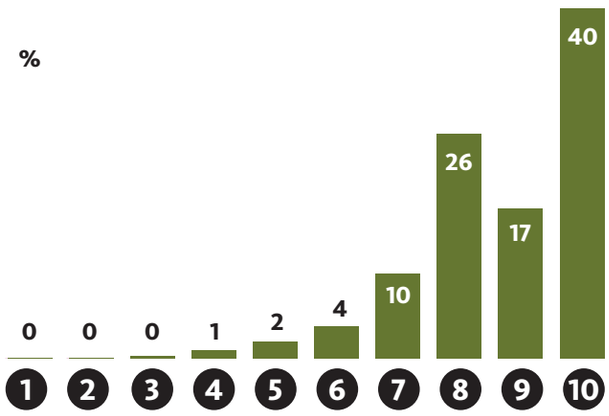
Deze rangorde blijkt ook uit de cijfers die de respondenten geven aan natuur, recreatie en verkeer. Met het cijfer drukken ze uit hoe belangrijk ze elk van deze thema's vinden. Weer springt - door alle leeftijdsgroepen heen en in alle dorpen - de natuur eruit, met een zeer hoge waardering. En ook hier zien we dat recreatie volgt, eveneens met goede waarderingscijfers. Bij respondenten van buiten de gemeenten ligt de nadruk vooral op de natuur. Ze steunen in grote meerderheid de voorgenomen maatregelen, maar een behoorlijke grote groep noemt de gedeeltelijke afsluiting beter iets dan niets; volledige afsluiting vinden ze een gemiste kans omdat in hun ogen een weekendafsluiting in de zomermaanden niet voldoende is.

En het verkeer dan? Uit de vragen over het ‘eigen gebruik’ van de Veluwezoom blijkt dat menig inwoner zelf ook wel eens met de auto het gebied in rijdt. Maar omdat natuur bij de meesten prevaleert, lijkt nu het belang van verkeer bij velen een lagere waardering op te leveren. Toegankelijkheid van het gebied voor gemotoriseerd verkeer scoort bij bijna de helft van de respondenten slecht als prioriteit. Aan de andere kant geeft ongeveer een derde van de geïnterviewden aan dat deze toegankelijkheid voor hen wel belangrijk is.

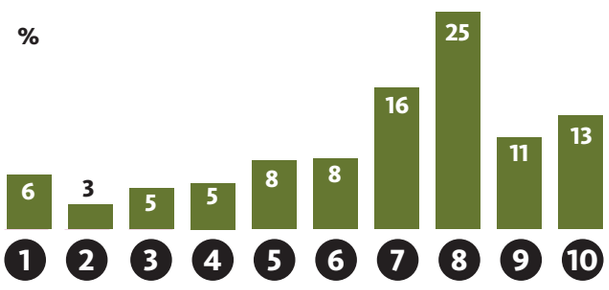
Is de toegankelijkheid van het gebied voor gemotoriseerd verkeer voor jou een belangrijk onderwerp
Geef een cijfer van 1 tot 10 (1 is onbelangrijk, 10 is heel erg belangrijk).

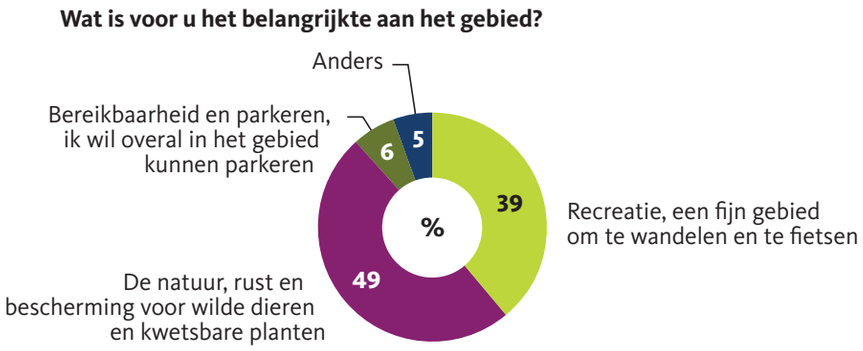

Hoe belangrijk is voor u rust en natuur in het gebied?
Geef een cijfer van 1 tot 10 (1 is onbelangrijk, 10 is heel erg belangrijk).

Hoe belangrijk is voor u recreatie in het gebied?
Geef een cijfer van 1 tot 10 (1 is onbelangrijk, 10 is heel erg belangrijk).

5.6 Toekomstbeeld verkeer

De respondenten kregen de gelegenheid hun visie te geven op de plek die gemotoriseerd verkeer zou moeten krijgen in Nationaal Park Veluwezoom. Welk toekomstbeeld zien zij voor zich?
Heel vaak noemen mensen dat ze het verkeer teruggedrongen zouden willen zien. Er is veel steun voor de maatregelen, en er zijn – in veel lagere aantallen – respondenten die vinden dat de maatregelen veel verder moeten gaan en respondenten die vinden dat er niets hoeft gebeuren.

QUOTES

- **Ze zijn al 25 jaar bezig met het maken van plannen. Ik zou het geweldig vinden als er minder verkeer zou komen, maar dat duurt denk ik nog wel een hele tijd.**
- **Ze praten hier al heel lang over, maar ik hoop dat ze plannen nu eindelijk eens een keer worden doorgevoerd.**
- **Minder verkeer is op zich al fantastisch. Wat mij betreft mag het verbod 24 uur per dag, zeven dagen in de week, 52 weken lang gelden.**
- **Ik denk dat als de plannen eenmaal in werking zijn, iedereen er snel gewend aan zal zijn. Wie weet kunnen we dan nog een stapje verder gaan: het gebied nóg vaker voor gemotoriseerd verkeer afsluiten.**
- **Ik zie vooral de aanleg van grotere parkeerterreinen voor me, waar elektrische shuttlebusjes af en aan gaan rijden.**
- **Er zouden alleen elektrische auto's op de Posbank toegelaten moeten worden.**
- **Als het verkeer niet in het weekend komt, komt het wel op andere momenten.**
- **Je verplaatst het probleem: ik denk dat heel veel automobilisten dan in de nabijgelegen dorpen en in bermen gaan parkeren. Helemaal als je parkeergeld gaat vragen: mensen zijn en blijven krenten.**
- **Gedeeltelijk afsluiting op drukke dagen moet voldoende zijn.**
- **Ik wens een afsluiting van de Posbank voor auto's en motoren. Ik wil dat MTB-routes worden afgesloten en dat er geen honden meer los mogen lopen in het gebied. En meer handhaving graag. Ik wil dat de natuur zich weer kan herstellen.**

5.7 Toekomstbeeld natuur

Natuur is (heel) belangrijk voor het overgrote deel van de respondenten. Dat de natuur zich kan herstellen in Nationaal Park Veluwezoom is een wens die mensen heel vaak uitspreken. De heide vergrast en de fauna, van de kleinste levende wezens tot de grootste dieren, heeft rust nodig, weten respondenten te noemen. Om die reden is het tijd om het gemotoriseerd verkeer terug te dringen in het gebied, zeggen velen. Maar ook recreatie in de vorm van mountainbiken en wielrennen brengt onrust, vinden sommigen. Recreanten laten afval achter en ook dat is schadelijk voor de natuur. Veel respondenten pleiten daarom voor meer bescherming van de natuur. Aan de andere zijde van het spectrum zijn er ook inwoners en recreanten die vinden dat het allemaal wel mee valt met de overlast van de mens, of die vinden dat de overlast met handhaving kan worden aangepakt.

QUOTES

- **Het gaat nu slecht met de natuur. De hei vergrast. De natuur zou haar oude status terug moeten krijgen, onder meer door het verkeer te weren.**
- **Ik denk dat er beestjes terugkomen als er wat meer rust komt. Zoals wolven. Dat zou heel vet zijn.**
- **Verkeer weren heeft, denk ik niet zo heel veel invloed. Ons aan de regels houden, zoals op de paden blijven en geen rotzooi achterlaten, werkt wél in het voordeel van de natuur. Misschien is daar wat handhaving bij nodig, investeer daar dan in.**
- **Ik merk vaak dat bij het geringste motorgeluid vogels schrikken en meteen wegvliegen. Met minder gemotoriseerd verkeer krijgen de vogels, en ook alle andere dieren hier, absoluut veel meer rust.**
- **Afsluiting heeft weinig zin, controle wél. Zorg voor meer controleurs hier, die mensen kunnen aanspreken op hun gedrag. Echt, in de coronatijd lagen elke dag wel mondkapjes langs de paden. Ook heel veel menselijke ontlasting en wc-papier. En ook zagen we regelmatig platgetrapte heide. Wat meer bewustzijn en respect voor de omgeving: dát zou de natuur helpen.**
- **Beperk de vele toertochten voor wielrenners die hier worden gehouden. Dat zijn er soms wel vier per week: dat is veel te veel.**
- **Er komen steeds meer mensen hier wonen en die moeten kunnen recreëren.**
- **We moeten de natuur zoveel mogelijk met rust laten. Wij zijn op bezoek in het huis van de dieren.**

5.8 Toekomstbeeld recreatie

Uitgedrukt in een cijfer schalen respondenten recreatie minder hoog in dan natuur, maar nog steeds is het voor hen belangrijk. De balans tussen natuur en recreatie moet hersteld, is de teneur. Daarom vinden veel respondenten het wenselijk om ongebreideld toerisme in de Veluwezoom af te remmen. Ook vragen respondenten om meer handhaving. Daarnaast noemen mensen suggesties voor kleinschalige recreatie en zonering van het gebied.

QUOTES

- **Het rondje Posbank met de eigen auto zal dan op bepaalde momenten niet meer gaan, maar dat is dan maar zo.**
- **Recreatie in de natuur is heel belangrijk. Dat gun ik ook iedereen. Maar recreëer in rust en met respect. Dat gebeurt helaas steeds minder. Hopelijk is het geen trend, maar ik zie hier af en toe mensen met een stevig vaartje boarden met een GoPro op hun helm.**
- **Het Rozendaalse veld wordt een centrum van honden oppas centrales. Busjes rijden af en aan, dat is irritant.**
- **Handhaven is belangrijk. Ik woon hier 27 jaar en heb in die tijd twee keer een boswachter gezien.**
- **Ik ben jaren geleden vrijwilliger bij Natuurmonu- menten geweest en toen waren er kleinschalige excursies om mensen nog bewuster van de natuur te maken. Daar betaalden deelnemers een klein bedrag voor. Tegenwoordig zijn excursies producten, een soort melkkoe van Natuurmonumenten. Zoals een VIP-excursie in de hertenbrons voor 80 euro. Belachelijk. Ik ben bang dat het nog erger gaat worden. Ik ben vanwege dat 'snel geld willen verdienen' ook gestopt als vrijwilliger.**
- **Er zullen meer fietsers komen op de momenten dat auto's niet welkom zijn. Ik denk dat er daarom nog veel meer fietspaden aangelegd zullen gaan worden.**

QUOTES

- **De recreatie zal niet zo veel veranderen. Ik zou het trouwens wel fijn vinden als er wat meer plekken zouden komen waar ik naar de wc kan.**
- **Ik denk dat vooral vanwege corona het aantal recreanten explosief is gestegen. Nu corona op zijn retour is, zullen er minder mensen komen.**
- **We moeten de natuur in kunnen, zonder die te verstoren. Natuur is belangrijker dan dat mensen er heen kunnen. Wij hebben andere opties voor recreatie, de dieren niet.**
- **Er moeten meer overnachtingsmogelijkheden komen voor toeristen.**
- **Pas op met recreatie, om de natuur zo min mogelijk te verstoren. Raar is wel dat ze eerst mensen proberen te trekken en nu proberen ze toerisme terug te dringen.**
- **Haal de horeca bovenop de Posbank weg. Dat scheelt al negentig procent van het verkeer.**
- **Overmatig aanleggen en gebruik van mountainbike paden kan overlast aan de natuur veroorzaken.**
- **Recreatie in de vorm van wandelen en educatieve tochten mag gestimuleerd worden.**
- **Aan de zuidrand zijn wat mij betreft delen die drukker mogen zijn en verder mag het rustig blijven in grote delen elders in het gebied.**

OPINIE PIJLERS

in gesprek met bewoners